

Poválečný Měděnec

aneb Co vypovídají zápisy ze schůzí MNV

Pramen: zápisy ze schůzí Místního národního výboru v Měděnci z let 1946 a 1947 (in Státní okresní archiv Chomutov se sídlem v Kadani)

Do hodin dějepisu, základů společenských věd, společenskovědních seminářů...

Časová dotace – přibližně dvě vyučovací hodiny

Pojmy k porozumění: místní národní výbor (MNV)

repatriace

repatriční úřad

odsun německého obyvatelstva

„antifašisté“

Klub hraničářů

Svaz brannosti

Metodické pokyny:

- učitelova příprava (10 až 15') – nastříhat jednotlivé úryvky zápisů MNV, nakopírovat do každé skupiny jednu tabulku č. I, jednu nakopírovat tabulku č. II;
- úvodní brainstorming (5') – *Zatím bez nahlédnutí do archiválií zkusíme odhadnout, jaká byla atmosféra poválečného Měděnce. Obec najdeme na mapě. Na tabuli formulujeme v heslech své představy. Učitel odpovědi nekoriguje, pouze může diskuzi povzbudit návodnou otázkou. Nezapomínáme na souvislosti – jaká byla situace v Krušnohoří ve třicátých letech? Během války?;*
- (3') třída rozdělena do několika (4 až 5) skupin, podle jejich počtu učitel rozdělí a rozdává odpovídající počet úryvků, každá skupina zároveň obdrží po jedné tabulce č. 1, kterou postupně vyplní (10 až 15') a průběžně, když narazí na jména ze společné tabulky, chodí vyplňovat i tuto (při rozdávání úryvků dbá učitel na to, aby každá skupina měla přibližně stejný počet daných jmen);
- (3') rozdělení rolí – každá skupina má svého posla, mluvčího, zapisovatele, hlasitého čtenáře;
- (10') skupina vyšle svého posla, který postupně navštíví ostatní skupiny a bude jim (s tabulkou v ruce) referovat o tom, k jakým závěrům jeho domovská skupina došla, tato mu pak po jeho návratu stručně shrne to, co jí bylo sděleno ostatními posly.

Reflexe skupinové práce (nejlépe, když všichni sedí v kruhu, asi 10'):

- učitel určí, v jakém sledu budou mluvčí skupin číst ze svých tabulek č. I – vždy střídavě v kontrastu své zapsané „pokyny Čechům“ versus „pokyny Němcům“;
- učitel postupně předčítá jednotlivá jména z tabulky č. II a svůj zápis pak přečtou ti, kteří ho formulovali.

Závěrečné otázky k úryvkům textů (asi 15'):

- A. Co zbylo v opuštěných domech? Jaké stopy zůstaly v Měděnci **po odsunutých Němcích**? Které z oněch stop byly Čechy neprodleně odstraňovány? A proč? Jaké postavení měli v obci (zatím) neodsunutí Němci? Byly možné běžné sousedské vztahy mezi všemi obyvateli obce? Kolik nejvýše smělo vážit zavazadlo, které si s sebou mohli Němci vzít? Proč některým Němcům bylo povoleno zůstat? Čeho se dopustila Ela Hegerová?
- B. Co dělala v poválečném Krušnohoří **ruská posádka**? Jak se ruští velitelé chovali k představitelům MNV? Jak obec reflektovala bolševická výročí? Jak se obec hlásila k československým komunistům?
- C. Měli **Češi z vnitrozemí** velký zájem obsazovat prázdné domy a živnosti v pohraničí? Které úkoly vnímal místní národní výbor jako nejdůležitější? Proč byla u domů zatloukána okna? Za jakých okolností vznikla v Měděnci česká knihovna? Čím se provinila Klementina Reichlová?

(10') Co vás překvapilo? Co vás nepřekvapilo? Podíváme se na hesla, která jsme napsali na tabuli na začátku hodiny. A hodinu ukončíme tím, že každý sám za sebe formuluje v jedné větě jedno zjištění, které považuje za vůbec nejdůležitější. Může jít i o otázku, na kterou by chtěl najít odpověď.

Úryvky textů ke skupinové práci.

1.

Přemlouvání tuto schůzi když poprvé v těchto místech
od natehnutí se sem Němci zasedli na radnici
jin číši aly vládu věci jejich navrátili do rukou
českých "zahájil předseda vyřadením si od každého
člena "slib".
První důležitá záležitost v věcech, jež se mají
vycházet domů zastit a rozhodnutí je se vlouct
započne se svěřením: prodala, šatů, kadeb. nástrojů a
zůstane cenných věcí do upravené místnosti na
radnici. Začne se 20. července v 14 hodin.

2.

Jedna se číst a uhlazený den? Člen Bartá
bude sbírat po městě domů Němce knihy
aby bylo by se malý příspěvek pro jistý čas
jin náněm?

3.

Do kládce přijde jedna osoba přiznamenat při
300 min. Zahráje se: šelby, lyžr. něm. dům a dále
jin bude přikazovat o domů v nádraží ulici, které
jin prázdné.
Škola jak bude přemístěna do jiné budovy?

4.

Nebořim Spr. udělenu z. Hlavoškov na lodi "Koruna".
Hlavoškov předal, bude, jakmile se lodi vrátí,
zaplena. Ktoso ještě obsadí truhlářství, křesího, šince.
Hlavoškov "Slunce" musí být na právním řádku velitele
vzhledem do křesího. Otkna musí být nejen zablenu
ale i vzhledem. Schváleno.
Vzato na vědomí, že 18/9 odešel 1 vagon železa a
prádlov, obsahoval 9 7 kusů - odešel na perestrojku
níže Praha.

5.

Na návrh itena, Emla Roma bylo rozhodnuto kradli
na tom, aby vzhledem kradli pro právní byly příst
adržování a kradli toho se bude od obydlenosti nů-
mucki rozhodnutí požadovali, aby si rádní uvážili, že
H.S.K. je státní úřadem a podle toho, že zde byl
saki jednáno.

6.

2. Na žádost obecního sluhu Ant. Luznana rozhodnuto přivést
mu samostatný byt, po jeho proleštění, že zanechá sbytků s Něk
Elou, Kegerovou.

7.

H.S.K. v Mělníci, okres Vejprty, vzniká zemědělská a deparaturní, která
by měla zájem uvolnit se na brastových hospodářstích, aby se
se ní přikládali. Může založit i historická družstva.

8.

2.) Odsumu obyvatelstva německé národnosti se za H.S.K. zúčastní předseda Šárský, Starosta Roua a tajemník Kadlec. Bude abáno, aby jednání soba nemělo více jak 50 kg zavazadel.

9.

Poté předseda přečetl oběžník ministerstva vnitra o úlevách pro některé, hospodářsky nepostradatelné Němce. K přípisu Oblastního od-

10.

Podle vyhlášky ZNV v Praze bylo rozhodnuto odstraniti všechny německé nápisy v obcích místní správy komisi spravovaných. Rovněž všechny znaky, kříže a jiné německé symboly bylo rozhodnuto odstraniti. Provedením byl pověřen obecní sluha.

11.

4. Na základě přípisu inspektora světové služby ze Vípr-
sek rozhodnuto na návrh člena MŠK, Emila Roua, zvo-
diti v obci knihovnu. Návrh byl schválen a po debatě
byl knihovníkem jmenován Emil Roua, jenž současně
báno za úkol zlikvidovati bývalé německé knihovny
v Modřanech a v obcích MŠK v Modřanech spravovaných.

12.

4. Byla na úřední žádost pana krajiníka, Hauka
s polylundí příslušného množství pracovních sil
k odhazování sněhu na ulici kati jenou podlé-
hajícím.
Rozhodnuto naříditi pracovní povinnost německé-
ho obyvatelstva na neděli 16. XII., aby byly všechny
ulice uvedeny do pořádku sněhu!

13.

3. Zísobovací referent Šedák dokazuje byt. předsedovi Klimánekovi,
že si pořídil do jednotlivých hospodářství pro maslo, které
v některých případech ani nezaplatil. Vymluvou Klimánekova,
že chvil předešlou vydejí listku na pokračování odložit přis-
láním zmluvěním lističky na maslo, je usmýšlena, m-
bouda množství vybraného masla daleko přesahuje listkovou

14.

Na den 4. listopadu byla určena pracovní povinnost
pro všechno obyvatelstvo. Německé obyvatelstvo při té příle-
žitosti bude štěrkovat ulice, jejichž stav je pro jízdu
kolářů nezpůsobilý a obyvatelstvo české náhodností
provádí sněhářů úpravu vše.

15.

Na žádost zajišťovacího KSČ, která v zajišťovací
procedu plnou výměnu nálezův říjnové revoluce přeložila
MSK zabítu nad jejího upotřebení. Předseda MSK
učinu pro ti přeložila krátký projev.

16.

Dále byl Hrázou podán návrh, aby proti slovenské příslušnici Klementině
Reichlové bylo podáno trestní oznámení, pro její velikou účast a soucit
s ním. příslušníky. Při posledním transportu se s nimi jmenovaná až příliš
čestně loučila a její chování bylo na československou občanku nepřipustné
Na její chování jsou svědci.

17.

Antifašisté Oswald Höll, Jos. Fuchs, Jan Thiel, Jos. Jugl podávají žádost o vyjmu-
tí z konfiskace movitého majetku. Jejich žádosti budou dříve předány bezpeč-
nostnímu referentu J. Pomijemu k vyšetření.

18.

Žádost antifašistky Štefanie Purkartové, aby jí bylo povoleno odkoupiti
uhlí, které se nachází v domě čp. 73 bylo všemi hlasy povoleno.
Žádost Johanna Pitterlinga o vrácení zabavených mu hudebních nástrojů pov-
olena nebyla, neboť Pitterling jako neantifašistu nemá na ně nároku.

19.

Vzhledem k tomu, že dosavadní průběh polních prací je následkem zane-
prázdnění předsedy hospodářské komise L. Hrázy neuspokojivý, učiněno ná-
sledující rozhodnutí: Emil Zebisch, zemědělec německé národnosti, bude
pověřen vedením všech zemědělských prací, za jejichž řádný průběh bude
zodpovědný přímo národnímu výboru v Měděnci. Jmenovaný byl předvolán a
schůze, kde mu bylo toto usnesení sděleno. Pracovním silám budou vypláče-
ny z obecní pokladny odměny, které budou vyúčtovány zemědělským fondem a

20.

Všem řeckým v Měděncích

za účelem důstojného provedení
vítězných příznaků revoluce, jest vyhlášeno
na leto slavnost, která se bude konat
6. t. m. a Hlavení v 15 hod., sejeť se
neděle v 15 hod. u Hlavení, kde bude
nahráno hymna Sovětského Svazu.
Vstupte se všichni včítě.

za vědomí:
Měst. správní komise

21.

J. Voda.

Žilina, d. j. 26. května 1946 přijdou se zajišťují kovárnu čten
MŠK Josef Sesták a jeden člen SVB, který prohlédnou všechny
domy, zda voda nikde neuniká a ukazuje hlavní přírodu
neutíly v opuštěných domech.

22.

ráza nabádá k větší opatrnosti v otázce zajištění majetku odsunutých Němců,
eboť jest podezření, že tito si uskládají svůj majetek u Němců-antifašistů.
adlec žádá, aby bylo zjištěno, kdo odebral slepice ze Sfingu, což je možno
všetřiti dotazem v lágru majitele slepic.

23.

Emil Zebisch, který byl na schůzi pozván, aby podal referát o průběhu žních a jiných prací, stěžuje si na špatnou spolupráci národních správců, zdejších hosp. usedlostí. Podle jeho zpráv, odvážejí národní správci z polí obilí, které bylo obděláváno dělníky MNV. Po ujednání bylo rozhodnuto, že Zebisch napíše počet hodin, které dělníci na obilí odpracovali a toto se vyúčtuje národním správcům. Bylo ujednáno, že v případě nedělního klidu, kdy bude nutno pracovat na polích, jsou národní správci hosp. usedlostí povinni dát své koně k dispozici M.N.V. Pro příští sklizeň brambor bude potřeba mnoho pracovních sil a silný koně k potahu. Na sklizeň vyhlásí se povinná pracovní povinnost a jako odměnu obdrží každý jednotelec za 16 odpracovaných hodin, 50.-kg brambor. Tento návrh byl přijat všemi přítomnými. Jelikož v obci není dostatek koní navrhuje Kadlec, aby byl na Zemědělskou komisi poslán protest proti odebrání koňských potahů. Místopředseda Hruža navrhuje, aby každý přítel osídlenec předložil ihned potřebné doklady, čímž by se zamezilo mnohým nepříjemnostem. Návrh byl přijat. Každý zemědělec dostane nyní přihlášku o přiděl pudy. Na Kadlecův návrh, aby Zebischová byla dána plná moc v přidělování pudy osídlenecům jakož i ve všem řízení hospodářských prací, bylo všemi hlasy přistoupeno.

24.

Dále byl podán návrh, aby občané Měděnce peněžitou podporou podpořili založený Klub hraničářů. Byl přečten přípis, v němž se žádá o založení svazu brannosti. Tento přípis bylo ujednáno předat rozhodnutí plénu. Rada MNV podává návrh, aby bylo ~~podáno trestní řízení~~ podání trestního udání proti Klementině Reichlové odvoláno, neboť jmenovaná pro svou duševní chorobu není za své chování zodpovědná.

25.

komory. Kadlec žádá pléno, aby mu bylo povoleno převzít národní správce hospodářství Emila Zebische. Proti tomuto nebylo nikým nic namítáno. Kadlec dále navrhuje, aby zbylé obyvatelstvo z obce Steingrünü bylo přestěhováno do Měděnce. Jeho návrh byl zamítnut s poznámkou, že jest lépe prozatím ponechat tyto na bývalém místě. Dobytek z usedlosti Wohlraba, která není osazena, bylo rozhodnuto přezít do Měděnce a přidělit Slovákovi Isajskému, kterému byla přidělena usedlost č. 2. Hirsch bude nadále ponechán na původní jeho usedlosti a koně mu budou přiděleny Lesní správou. Rovněž Arnošt Eberle dostane koně z lesního úřadu. Pro usazené Slováky jest nutno zaopatřit saně. Toto bylo vzato na vědomí.

26.

do finanční tísňe. Vzhledem k tomu, že obec vyplatila již 40.000.-Kčs pojistného za opuštěné domy, finanční náklad obce se nezměnil a obrát v pokladně jest stále značný. Jelikož příjdy do pokladny jsou tak malé, že by nekryly schodky, očekává obec, že se finanční stav zlepší uvolněním markových platidel. Bašta podává zprávu, že obec při převzetí měla 300.000.- dluhů, které jsou již částečně vyrovnány, částečně se sníží Zemským příspěvkem. Podotýká, že velkou chybou pro obec jest, že není obsazena.

27.

Bašta dále navrhuje, aby na důkaz souhlasu s Gottwaldovou vládou bylo nám. městě Měděnce přejmenováno na náměstí Gottwaldovo. Tento návrh zamítá míst. před. Krumphanzl s poukazem na to, že náměstí Měděnce má stejně již český název, jako Nám. Svobody. o návrhu a protinávru bylo hlasováno mezi členy MNV a jelikož poměr hlasů byl, 9 hl. pro nám. Gottwaldovo a 3 hl. pro nám. Svobody bylo schváleno přejmenovati náměstí na Gottwaldovo.

28.

Krumphanzl upozorňuje, že se zúčastnit musí bezpodmínečně všichni jinak budou z toho vyvozeny důsledky. Pracovní povinnost se ráno vybudní návrhu zatlučení oken podotýká místní truhlář Giraltoš, že jest to odborná a že se uvoluje zabítí okna sám, přistoupí-li občané na to, když zaplatí 10 Kčs. Návrh byl přijat. Dále navrhuje p. Baštová, aby každé poškození bylo přísně stíháno.

29.

... uvádí, že jako správce hospodářství B. Zebische převzal valník, který se doposud nacházel u A. Hirsche. Valník mu byl přidělen, neboť to jest součástí majetkové hodnoty hospodářství Hittaga a není vlastnictvím Hirschových. Byly proti tomu vysloveny námitky, ale výbor se usnesl najíti především zájmy a práva obce. Kadlec dále podává zprávu, že A. Hirsch prohlásil přede svědky, že prosadí vše co chce. Pověřen byl bezp. referent aby zjistil z jakého důvodu Hirsch tento výrok pronesl. Žádost A. Stütze, cestář, aby mu bylo...

Tabulka č. I (každá skupina vyplňuje zvlášť)

Pište formou pokynů (např. odklízejte sníh, slavte výročí, likvidujte knihy atp.).

Zápisy týkající se Čechů:	Zápisy týkající se Němců:

Tabulka č. II (společná pro všechny skupiny)

Co jste se o jmenovaných mužích a ženách dozvěděli ze zápisů? Zapisujte průběžně během skupinového čtení textů.

Emil Zebisch	
Emil Rom	
Josef Šesták	
Stefanie Purkartová	
Johann Pitterling	
Oswald Höll	
Klementina Reichlová	
bývalý předseda Klimánek	

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Marcela Svejková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz; ISSN 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).